

**PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁČE**
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

**EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA**
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

Podstata a fungovanie mikroregiónov

Júlia Kostrová

FOND MIKROPROJEKTŮ

Brno, 2014

Meno a priezvisko autora: Júlia Kostrová
Názov práce: Podstata a fungovanie mikroregiónov
Názov práce v angličtine: The substance and operation of microregion
Katedra: Katedra manažmentu a rozvoja ľudských zdrojov

Abstrakt

Predmetom práce „Podstata a fungovanie mikroregiónov“ je zhrnutie informácií o význame, podstate a legislatívnom vymedzení mikroregionálnych združení v Slovenskej republike. Práca sa skladá z definovaní pojmov mikroregión, miestna akčná skupina a oblasťná organizácia. Taktiež sú v nej spomenuté podmienky vzniku a zániku týchto združení.

Abstract

The goal of the thesis “The substance and operation of microregion“ is the summary of the information about meaning, substance and legislative definitions of microregional associations in the Slovak Republic. The thesis consists of defining the concepts of microregion, local action groups and regional organizations. Also in this thesis are mentioned the conditions appearance and disappearance of these associations.

Kľúčové slová

mikroregión, miestna akčná skupina, občianske združenie, združenie obcí, záujmové združenie právnických osôb

Key words

microregion, local action groups, civil association, association of municipalities, association of legal persons

OBSAH

ÚVOD	4
1 MIKROREGIONÁLNE ZDRUŽENIE	5
1.1 REGISTRÁCIA MIKROREGIONÁLNYCH ZDRUŽENÍ	5
1.1.1 <i>Občianske združenia</i>	6
1.1.2 <i>Záujmové združenie obcí</i>	6
1.1.3 <i>Záujmové združenie právnických osôb</i>	7
1.2 PODSTATA MIKROREGIONÁLNYCH ZDRUŽENÍ OBCÍ	8
2 MIESTNA AKČNÁ SKUPINA	10
2.1 PRÍSTUP LEADER	10
3 OBLASTNÁ ORGANIZÁCIA	12
4 AKTUÁLNY STAV ZDRUŽENÍ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE	14
4.1 STAV MIKROREGIONÁLNYCH ZDRUŽENÍ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE	14
4.2 AKTUÁLNY STAV MIESTNYCH AKČNÝCH SKUPÍN V SLOVENSKEJ REPUBLIKE	14
ZÁVER	16
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	17

ÚVOD

Obce ako základné jednotky územnej správy, sa čoraz viac snažia o väčší rozvoj. Pre svoj rozvoj sa snažia získavať rôzne granty či už zo štátnych alebo európskych fondov. Pre to, aby zvýšili svoju šancu o takýto grant snažia sa o spoluprácu medzi sebou, a tak vznikajú rôzne mikroregionálne združenia, združenia miestnych akčných skupín, alebo rôznych oblastných organizácií pre rozvoj cestovného ruchu.

V tejto práci sa venujem základným informáciám o podstate a fungovaní mikroregiónov. Na úvod je potrebné uviesť, že v podmienkach Slovenskej republiky nie je pojem mikroregión v žiadnom zákone presne legislatívne vymedzený, a tak len málo autorov sa zaoberá touto problematikou.

V prvej kapitole sú obsiahnuté definície pojmov mikroregión a spôsoby jeho vzniku a zániku.

V druhej kapitole je popísané združenie miestnych akčných skupín.

Oblastná organizácia, ako príklad jedného z rôznych združení, do ktorých môže obec vstúpiť, je opísaná v predposlednej tretej kapitole tejto práce.

V poslednej, štvrtej kapitole uvádzam zistený aktuálny stav mikroregionálnych združení a miestnych akčných skupín v Slovenskej republike.

1 MIKROREGIONÁLNE ZDRUŽENIE

Aj keď sa s pojmom mikroregionálne združenie, v skratke mikroregión, stretávame v posledných rokoch dosť často, v Slovenskej republike nie je tento pojem v žiadnom zákone presne definovaný, legálne vymedzený.

V Slovenskej republike je vymedzený v zákone číslo 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja len pojem región, a to nasledovne: „Región je územne vymedzený priestor na tvorbu a uskutočňovanie regionálnej a štrukturálnej politiky na úrovni druhého stupňa alebo tretieho stupňa podľa klasifikácie štatistických územných jednotiek.“

Mnoho autorov sa touto problematikou začalo zaoberať. V ďalšom texte uvádzame niekoľko definícií pojmu mikroregión.

„Pod mikroregiónom sa na jednej strane označuje geograficky ohraničené územie, ktoré má nejaké spoločné charakteristiky (prírodné, demografické, historické, kultúrne a pod.). Týmto pojmom sa však na druhej strane tiež označuje dobrovoľné združenie obcí a miest za účelom riešenia spoločných problémov a za účelom hľadania spoločných ciest rozvoja príslušného územia. Často slovo „mikroregión“ figuruje v názve tohto združenia, čím chcú združené obce zvýrazniť svoju príslušnosť k danému geograficky vymedzenému územiu.“¹

„Mikroregióny možno definovať ako „územné celky, v ktorých sú najviac uzatvorené regionálne procesy, najmä dochádzka za prácou a službami. Dosahujú najvyšší stupeň integrity“²

Mikroregióny v chápaní H. Kramárekovej, A. Dubcovej a K. Kasanickéj predstavujú zoskupenia obcí založené na vzájomnej dohode a spoločnom ciele dosiahnuť prosperitu a kvalitu ľudí. Rozlišujú mikroregión v dvojakom zmysle – ako územnú jednotku a ako organizáciu.³

Aby sa odlišili takéto združenia obcí od združení (občianskych, záujmových), kde členmi môže byť fyzické, či iné právnické osoby, resp. od regionálnych združení (väčší záber územia – regiónu), používa sa pre ich označenie pojem mikroregionálne združenia obcí, resp. skráteno mikroregióny.

1.1 Registrácia mikroregionálnych združení

Podľa Slovenskej agentúry životného prostredia môže byť mikroregionálne, resp. záujmové združenia obcí registrované:

1. na Ministerstve vnútra SR v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov ako **občianske združenie**,
2. na okresných úradoch v sídle kraja - odboroch Všeobecnej vnútornej správy
 - v zmysle § 20b - f zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov ako **združenie obcí**

¹ CHARVÁT, T. 2011. Úvod do problematiky mikroregiónov v Slovenskej republike. In *ACTA GEOGRAPHICA UNIVERSITATIS COMENIANAE*. ISSN 1338-6034, 2011, vol. 55, no. 2, p. 283-289.

² BAŠOVSKÝ, O., LAUKO, V. 1990. *Úvod do regionálnej geografie*. Bratislava: SPN Bratislava, 1990, 118 s. ISBN 80-08-00278-6

³ KRAMÁREKOVÁ, H., DUBCOVÁ, A., KASANICKÁ, K. 2009. *Trvalo udržateľný rozvoj mikroregiónu Požitavie - Širočina - začiatok cesty...* Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2009, 185 s. ISBN 978-80-8094-610-4

- v zmysle § 20i ods. 2 zákona 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení ako **záujmové združenie právnických osôb**

Všetky druhy združení sú právnickými osobami.

V nasledujúcich podkapitolách si opíšeme podmienky vzniku a zániku občianskych združení, združení obcí a záujmových združení právnických osôb.

1.1.1 Občianske združenia

Podmienky vzniku a právneho postavenia občianskych združení upravuje zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

Občania môžu zakladať spolky, spoločnosti, zväzy, hnutia, kluby a iné občianske združenia, ako aj odborové organizácie a združovať sa v nich. Členmi združenia môžu byť aj právnické osoby.

Združenia sú právnickými osobami. Vznikajú registráciou. Registrovým orgánom je Ministerstvo vnútra SR, sekcia verejnej správy, odbor všeobecnej vnútornej správy.

Návrh na registráciu môžu podávať najmenej traja občania, z ktorých aspoň jeden musí byť starší ako 18 rokov (prípravný výbor). Návrh podpíšu členovia prípravného výboru a uvedú svoje mená a priezviská, rodné čísla a adresy bydliska. Ďalej uvedú, kto z členov starších ako 18 rokov je splnomocnencom oprávneným konať v ich mene. Ak návrh nemá náležitosti podľa zákona, alebo ak sú údaje v ňom neúplné alebo nepresné, ministerstvo na to prípravný výbor bezodkladne, najneskôr do 5 dní od doručenia návrhu, upozorní s tým, že dokiaľ vady nebudú odstránené, konanie o registrácii sa nezačne.

Združenie zaniká dobrovoľným rozpustením alebo zlúčením s iným združením, alebo právoplatným rozhodnutím ministerstva o jeho rozpustení.

Ak ministerstvo zistí, že združenie vyvíja činnosť, ktorá je v rozpore so zákonom, bez meškania ho na to upozorní a vyzve ho, aby od takej činnosti upustilo. Ak združenie v tejto činnosti pokračuje, ministerstvo ho rozpustí.

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať opravný prostriedok na Najvyšší súd Slovenskej republiky.⁴

1.1.2 Záujmové združenie obcí

Predmet činnosti združenia nie je taxatívne vymedzený, t. zn., predmetom činnosti združenia môžu byť aj ďalšie činnosti, avšak len za podmienok, že tieto budú vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí a vyššieho územného celku. Zakladateľmi združenia, resp. prístupujúcimi členmi združenia môžu byť len obce a mestá.

Združenie je právnickou osobou. Právnu subjektivitu nadobúda dňom registrácie príslušným registrovým úradom (okresným úradom v sídle kraja, v územnom obvode ktorého sa nachádza sídlo združenia). Predmetom činnosti združenia je najmä oblasť sociálnych vecí, starostlivosť o životné prostredie (predovšetkým zhromažďovanie, odvoz a spracúvanie komunálneho odpadu, odvádzanie a čistenie odpadových vôd), miestna doprava, oblasť školstva, kultúra a miestny cestovný ruch. Názov združenia obcí sa musí odlišovať od názvu

⁴ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - <http://www.minv.sk/?informacie-o-registracii-3>

právnickej osoby, ktorá už vyvíja činnosť na území Slovenskej republiky a musí obsahovať slová „zruženie obcí“.

Návrh na registráciu zruženia obcí sa podáva okresnému úradu v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa nachádza sídlo zruženia.

Registrácia zruženia obcí sa vykoná tak, že jedno vyhotovenie stanov, na ktorých je vyznačený deň registrácie, okresný úrad v sídle kraja zašle, resp. odovzdá splnomocnencovi zruženia obcí.

Okresný úrad registráciu odmietne, ak z predloženej zmluvy alebo zo stanov vyplýva, že činnosť zruženia obcí nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, so zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná alebo s verejným záujmom. Rovnako okresný úrad registráciu odmietne, ak predmet činnosti zruženia nie je v súlade s ust. § 20b ods. 4 zákona.

Zruženie obcí zaniká dobrovoľným rozpustením alebo zlúčením s iným zružením obcí. V tomto prípade oznámi štatutárny zástupca zruženia do 15 dní zánik zruženia príslušnému okresnému úradu.

Zruženie zaniká tiež právoplatným rozhodnutím okresného úradu o jeho rozpustení, a to v prípade, ak okresný úrad zistí, že zruženie vyvíja činnosť, ktorá je v rozpore s Ústavou a ústavnými zákonmi, zákonmi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, resp. vykonáva činnosť, ktorá nekorešponduje s predmetom činnosti dohodnutým v zakladateľskej zmluve.⁵

1.1.3 Záujmové zruženie právnických osôb

Zruženie môžu zakladať výlučne len právnické osoby, a to bez ohľadu na ich charakter. Z okruhu zakladateľov sú vylúčené všetky fyzické osoby, aj keby išlo o fyzické osoby ako podnikateľské subjekty. Právnickými osobami sú subjekty, ktoré sú uvedené v ust. § 18 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Podmienky, za ktorých môžu štátne orgány, rozpočtové organizácie alebo príspevkové organizácie zakladať iné právnické osoby upravuje ust. § 16 ods. 3 zákona č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách. V zmysle tohto zákona môže založiť alebo zriadiť inú právnickú osobu len ústredný orgán štátnej správy a to len vtedy, ak má na to pridelené rozpočtové prostriedky v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok alebo z prostriedkov získaných na základe darovacej zmluvy alebo na základe zmluvy o zružení uzatvorenej podľa ust. § 829 a násl. Občianskeho zákonníka. Iné rozpočtové alebo príspevkové organizácie ako ústredné orgány štátnej správy nemôžu byť zriaďovateľmi alebo zakladateľmi iných právnických osôb.

Vznik zruženia má dve fázy. Prvú fázu tvorí prejav vôle zakladateľov vyjadrenú svojou snahou o vznik zruženia. Druhá fáza spočíva v prejave vôle štátneho orgánu (okresného úradu v sídle kraja), ktorý prizná založenému zruženiu právnu subjektivitu.

Zruženie možno založiť dvoma spôsobmi:

1) Zakladateľskou zmluvou – uzavretou zakladateľmi (opatrenou ich názvami, podpismi ich štatutárnych zástupcov a pečiatkami). K zakladateľskej zmluve musia byť priložené stanovy a určenie osôb oprávnených konať v mene zruženia (štátne orgány) schválené zakladateľmi.

⁵ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - <http://www.minv.sk/?informacie-o-registracii-6>

2) Uznesením ustanovujúcej členskej schôdze. K uzneseniu musí byť pripojená zápisnica, v ktorej sa uvedie:

- a) že došlo k založeniu združenia, t. zn., ktoré právnické osoby so vstupom do združenia súhlasili,
- b) účel, ktorý sa má takýmto združením dosiahnuť,
- c) zoznam zakladajúcich členov s uvedením ich názvu, sídla a podpisov členov.

K zápisnici musia byť priložené stanovy schválené ustanovujúcou členskou schôdzou, resp. zakladateľmi a určenie osôb oprávnených konať v mene združenia (štatutárne orgány, ktoré schválila ustanovujúca členská schôdza).

Združenie vzniká právoplatnosťou rozhodnutia okresného úradu v sídle kraja o registrácii. Register vedie okresný úrad v sídle kraja príslušný podľa sídla združenia. Konanie o registrácii začína na písomný návrh, ktorý podáva osoba splnomocnená na tento úkon zakladateľmi alebo ustanovujúcou členskou schôdzou.

Podľa ust. § 20a ods.2 Občianskeho zákonníka združenie zaniká výmazom z registra. Pred zánikom združenia sa vyžaduje jeho zrušenie spôsobom určeným v stanovách. V prípade, že majetok združenia neprechádza na právneho nástupcu, vyžaduje sa pred zánikom združenia likvidácia. Pri nej sa primerane použijú ustanovenia Obchodného zákonníka o likvidácii obchodných spoločností.⁶

1.2 Podstata mikroregionálnych združení obcí

Každé združenie vzniká kvôli určitému cieľu. Mikroregionálne združenia obcí vznikajú hlavne z týchto dôvodov:

- spoločnými silami podnecujú rozvoj v obciach mikroregiónu, pripravujú rozvojové programy a dokumenty – územné plány, programy hospodársko-sociálneho rozvoja, stratégie trvalo udržateľného rozvoja a pod.
- môžu byť príjemcami finančných podpôr z národných (Program obnovy dediny), ale aj európskych zdrojov (predvstupové, či štrukturálne fondy EÚ).
- začiatok cielenej spolupráce obyvateľov vidieka, záujem o spájanie, delenie si kompetencií a zdieľanie spoločných problémov i ziskov. Táto spolupráca môže byť zárodkom budúcej municipalizácie, ktorá je v západnej Európe základným princípom verejnej správy na komunálnej úrovni.
- regionálna a environmentálna výchova detí, mládeže i dospelých
- voľno časové aktivity pre deti a mládež
- podpora kultúrnych festivalov regionálneho a nadregionálneho významu
- podpora kultúrnych a športových podujatí
- obnova a zachovávanie tradícií a tradičných remesiel v regióne
- podpora dobrovoľníckych aktivít občanov a mimovládnych organizácií
- brigády na zveľadenie priestranstiev a významných miest v obciach a regióne
- motivačné súťaže pre obce a obyvateľov regiónu (o najkrajšiu obec, záhradu, balkón, o najlepší nápad pre rozvoj regiónu,...)

⁶ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - <http://www.minv.sk/?informacie-o-registrovani-zaujmovych-zdruzeni-obci>

- podpora spoločných dobrovoľníckych aktivít občanov, mimovládnych organizácií a obcí

Tieto dôvody sú len malou vzorkou príkladov, prečo mikroregionálne združenia vlastne vznikajú. V súčasnosti v Slovenskej republike nevznikajú skoro žiadne nové mikroregionálne združenia.

Obec ako základná jednotka územnej správy, má v súčasnosti viac možností vstupovať do novej formy mikroregionálnych združení, a tým je miestna akčná skupina. Čo je miestna akčná skupina a na akom princípe pracuje, uvádzame v ďalšej kapitole.

2 MIESTNA AKČNÁ SKUPINA

Miestna akčná skupina (skratka MAS) je partnerstvo zástupcov verejného, súkromného a občianskeho sektoru, ktoré pôsobí na celistvom a súdržnom území.

MAS, združujúca dostatočné množstvo skúsených ľudí a inštitúcií, si spracuje a následne realizuje stratégiu rozvoja na základe princípov prístupu Leader. Realizácia stratégie spočíva predovšetkým v rozhodovaní o podpore projektov miestnych subjektov, vrátane ich monitorovania a v realizácii spoločných rozvojových projektov a programov.

Každá miestna akčná skupina musí spĺňať základné podmienky týkajúce sa partnerstva, územia pôsobnosti a stratégie rozvoja:

- všetky rozhodovacie orgány MAS musí tvoriť minimálne 50 % zástupcov zo súkromného (vrátane občianskeho) sektoru a maximálne 50 % zástupcov verejného sektoru
- MAS má právnu subjektivitu a povinné orgány, ktoré sú schopné spravovať verejné prostriedky ako aj manažovať činnosť MAS (napr.: manažér MAS, účtovník, riadiaci orgán, výberová komisia, kontrolný a monitorovací výbor)
- územie MAS musí byť geograficky súvislé vidiecke územie s počtom obyvateľov od 10 000 do 150 000, vrátane miest s počtom obyvateľov do 20 000
- MAS musí mať vypracovanú stratégiu rozvoja územia s jasne určenými prioritami, opatreniami, príp. aktivitami.

V podmienkach Slovenska sa miestnou akčnou skupinou môžu stať občianske združenia, ktoré budú na základe hodnotenia stratégií rozvoja vybrané Ministerstvom pôdohospodárstva SR a bude im udelený Štatút MAS. Týmto rozhodnutím získajú zároveň finančnú podporu na realizáciu svojej stratégie.⁷

Podľa Národnej siete rozvoja vidieka sa na Slovensku nachádza momentálne 29 miestnych akčných skupín.

Keďže miestna akčná skupina funguje na princípe Leader, v nasledujúcej kapitole uvádzam základné informácie o tomto princípe.

2.1 Prístup Leader

Metóda Leader vznikla z iniciatívy Európskej komisie začiatkom deväťdesiatych rokov v rámci uvedenia Iniciatív Spoločenstva ako pilotný projekt pre podporu integrovaného rozvoja vidieka vo vybraných územiach.

Názov pilotnej iniciatívy LEADER je vlastne skratkou francúzskeho názvu „Laisons Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale“, ktorá znamená „Prepojenia aktivít rozvíjajúcich vidiecku ekonomiku“. V roku 1992 sa prvýkrát otvorila možnosť finančne podporiť tieto aktivity formou Európskej iniciatívy LEADER I, do ktorej sa zapojilo 217 miestnych partnerstiev nazvaných „miestne akčné skupiny“ vo vtedajších členských štátoch EÚ.

⁷ Miestna akčná skupina MALOHONT - <http://www.malohont.sk/spageView.php?id=12>

Práve vďaka úspechu prvého obdobia tejto iniciatívy, v roku 1994 Európska komisia nadviazala na LEADER I pokračovaním prostredníctvom ďalšej európskej iniciatívy a to pod názvom LEADER II, v rámci ktorej bolo zapojených v období rokov 1994 - 1999 okolo 800 miestnych akčných skupín. Táto fáza programu bola hodnotená ako veľmi úspešná z pohľadu tvorby pracovných miest na vidieku, vzniku nových regionálnych produktov a služieb, ako aj vzniknutej pridanej hodnoty vo vidieckych oblastiach.

Pre programové obdobie rokov 2000 - 2006 v rámci Agendy 2000 bol LEADER II vystriedaný ďalšou Európskou iniciatívou LEADER + (plus), v ktorej bolo zapojených približne 1000 miestnych akčných skupín, z toho len 250 miestnych akčných skupín zo 6 nových členských štátoch, ktoré realizovali skrátené programové obdobie 2004 - 2006. Slovenská republika, však LEADER + v rámci tohto programového obdobia neimplementovala.

Úspech projektu pokračoval, dôsledkom čoho bolo v roku 2007 rozhodnutie Európskej komisie zaradiť prístup zdola nahor v rozvoji vidieka - LEADER už nie ako pilotný program a vlastnú iniciatívu, ale ako povinnú súčasť hlavných programových dokumentov politiky rozvoja vidieka v rámci implementácie finančných prostriedkov II. Piliera Spoločnej poľnohospodárskej politiky ako OS 4. Financovanie osi LEADER od roku 2007 je alokované z celkového balíka finančných prostriedkov, ktoré každý členský štát dostane od EÚ z nového Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka na podporu vidieckych oblastí.⁸

Cieľom je zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach a zlepšenie ekonomickej príležitosti a sociálnych podmienok vidieckeho obyvateľstva. Tento cieľ sa v podmienkach Slovenskej republiky bude napĺňať prostredníctvom realizácie integrovaných stratégií rozvoja územia, v rámci ktorých sa budú realizovať projekty jednotlivých žiadateľov. Integrovanú stratégiu rozvoja územia pre určité územie vypracuje miestna akčná skupina (MAS), prostredníctvom ktorej sú do praxe zavádzané princípy prístupu Leader.

Cieľom prístupu Leader je podporovať obyvateľov vidieckych oblastí, aby na základe vzájomnej spolupráce na báze partnerstva prekonali nové problémy, ktorým vidiecke oblasti čelia, aby sa zamysleli nad dlhodobým potenciálom svojich oblastí a implementovali spoločne vytvorené integrované, vysoko kvalitné a originálne stratégie trvalo udržateľného rozvoja svojho územia.⁹

Výhodou prístupu Leader je spomínaná spolupráca a tiež dobrovoľná činnosť na vidieku, teda fenoménu, ktorý je nedostatkovým prvkom v rámci územia spravovaného MAS. Preto je prístup Leader určený (na rozdiel od iných programov rozvoja vidieka, ktoré využívajú hlavne farmári a čiastočne lesníci) pre veľmi široké spektrum obyvateľov vidieka, a to: podnikateľov, farmárov, lesníkov, aktérov rozvoja vidieka, zástupcov samosprávy, neziskový sektor, pre rôzne sociálne skupiny vrátane mládeže, žien, detí, dôchodcov, záujemcov o kultúru a šport a pod.

⁸ Agentúra pre rozvoj vidieka - <http://www.arvi.sk/index.php?choice=24>

⁹ Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky - <http://www.mpsr.sk/index.php?navID=47&sID=43&navID2=286>

3 OBLASTNÁ ORGANIZÁCIA

Obec ako základná jednotka územnej správy nemusí vstupovať len do mikroregiónov alebo miestnych akčných skupín, ale aj do iných združení. Jedným z príkladov takéhoto združenia je Oblastná organizácia, ktorá sa zakladá pre rozvoj cestovného ruchu.

Oblastná organizácia je právnická osoba založená podľa zákona č. 91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu, ktorá podporuje a vytvára podmienky na rozvoj cestovného ruchu na svojom území a chráni záujmy svojich členov.

Ak pôsobnosť oblastnej organizácie presahuje územie kraja, jej valné zhromaždenie rozhodne, do ktorej krajskej organizácie bude patriť.

Výnosy oblastnej organizácie sú jej príjmami a nerozdeľujú sa medzi jej členov.

Založenie oblastnej organizácie:

Oblastnú organizáciu môže založiť zakladateľskou zmluvou s podnikateľskými subjektmi najmenej päť obcí alebo mestské časti v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košice (ďalej len „obec“), pričom súhrn počtu prenocovaných návštevníkov v ubytovacích zariadeniach na území zakladajúcich obcí v predchádzajúcom kalendárnom roku musí dosiahnuť najmenej 50-tisíc prenocovaní. Oblastnú organizáciu môže založiť aj menej ako päť obcí, ak bol súhrnný počet prenocovaní v ubytovacích zariadeniach na území zakladajúcich obcí v predchádzajúcom kalendárnom roku najmenej 150-tisíc.¹⁰

Medzi **hlavné činnosti** oblastnej organizácie patrí:

- a) podporuje činnosť svojich členov pri tvorbe a realizácii koncepcie rozvoja cestovného ruchu na území svojej pôsobnosti
- b) tvorí a realizuje marketing a propagáciu cestovného ruchu pre svojich členov a obec doma a v zahraničí
- c) presadzuje spoločné záujmy svojich členov
- d) spolupracuje s orgánmi obcí pri rozvoji územia v rámci svojej pôsobnosti vrátane spracúvania a realizácie programov jeho podpory a rozvoja
- e) podporuje kultúrny, spoločenský a športový život a zachovanie prírodného a kultúrneho dedičstva,
- f) organizuje podujatia pre obyvateľov a návštevníkov
- g) poskytuje svojim členom poradensko-konzultačné služby
- h) spracúva a predkladá projekty rozvoja cestovného ruchu a zabezpečuje ich realizáciu
- i) zostavuje a realizuje koncepciu rozvoja cestovného ruchu, pričom vychádza z vlastných analýz, krajskej koncepcie cestovného ruchu a národnej koncepcie cestovného ruchu
- j) zostavuje a realizuje dlhodobú a krátkodobú stratégiu regiónu pre cestovný ruch, pričom vychádza z vlastných analýz, oblastnej a národnej koncepcie rozvoja cestovného ruchu
- k) v spolupráci s orgánmi obcí, ktoré sú jej členmi, vypracúva a realizuje ročný plán aktivít a monitorovaciu správu o vývoji cestovného ruchu na svojom území

¹⁰ Zákon č. 91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu

- l) iniciuje alebo zabezpečuje tvorbu, manažment a prezentáciu produktov cestovného ruchu na svojom území
- m) zostavuje ročný plán aktivít, ktorý schvaľuje valné zhromaždenie
- n) aktualizuje integrovaný informačný systém vo svojej pôsobnosti
- o) mapuje produkty, aktivity a hodnoty cieľového miesta vo svojom území v spolupráci s obcami, členmi oblastnej organizácie a zástupcami odbornej verejnosti
- p) zostavuje výročnú správu, ktorú zverejňuje na svojich internetových stránkach
- q) môže zriadiť alebo založiť turisticko-informačnú kanceláriu
- r) predkladá ministerstvu každoročne do 15. marca doklad preukazujúci sumu finančných prostriedkov získaných z členských príspevkov za predchádzajúci rozpočtový rok.¹¹

Zdrojom financovania organizácie cestovného ruchu sú:

- a) riadne a mimoriadne členské príspevky,
- b) dotácie zo štátneho rozpočtu (ďalej len „dotácia“),
- c) dobrovoľné príspevky samosprávy, fyzických osôb a právnických osôb na aktivity organizácie cestovného ruchu,
- d) príjmy z činnosti, z predaja produktov a služieb,
- e) odmeny za sprostredkovanie,
- f) výnosy z činnosti turisticko-informačných kancelárií,
- g) príjmy z predaja reklamnej plochy,
- h) nenávratné finančné príspevky z domácich a zahraničných zdrojov, vrátane príspevkov z prostriedkov Európskej únie,
- i) ostatné príjmy.

Momentálne je teda len na samotnej obci, resp. na vedení obce, či vôbec alebo do akého združenia vstúpi. Oproti minulým rokom sa ale začínajú obce o takéto združenia čoraz viac zaujímať.

¹¹ <http://www.turieckremnicko.sk/stanovy.html>

4 AKTUÁLNY STAV ZDRUŽENÍ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V nasledujúcej kapitole uvediem štatistiky, ktoré sa týkajú mikroregionálnych združení, miestnych akčných skupín a oblastných organizácií cestovného ruchu.

4.1 Stav mikroregionálnych združení v Slovenskej republike

V Slovenskej republike nie je oficiálny zoznam mikroregionálnych združení, z toho teda vyplýva, že sa nedá zistiť presný počet mikroregiónov v Slovenskej republike.

Slovenská agentúra životného prostredia sa v roku 2004 pokúšala zistiť počet mikroregiónov v Slovenskej republike a výsledky boli nasledovné:

K 01.09.2004 bolo v evidencii 245 mikroregiónov, členmi ktorých bolo okolo 2500 obcí.

Z aktualizovaných informácií z roku 2008 na ich stránke som z dostupných informácií zistila nasledovné údaje, zadané v tabuľke č.1.

Tabuľka č. 1: Počet mikroregiónov v roku 2008

Kraj v SR	Počet mikroregiónov	Počet obcí	Počet obyvateľov
Bratislavský	7	50	129 085
Trnavský	11	121	255 897
Nitriansky	26	233	301 794
Trenčiansky	25	203	247 610
Banskobystrický	55	543	477 802
Žilinský	23	263	419 710
Prešovský	34	371	247 730
Košický	39	397	416 336
SPOLU	220	2181	2 495 964

ZDROJ: vlastné spracovanie

Z tabuľky nám vyplýva, že počet mikroregiónov v roku 2008 bolo 220, členmi ktorých bolo 2181 obcí. Z celkového počtu obcí v SR (podľa Úradu vlády SR – 2933) je to 74,36%.

4.2 Aktuálny stav miestnych akčných skupín v Slovenskej republike

Na rozdiel od mikroregionálnych združení aktuálny zoznam miestnych akčných skupín vedie Národná sieť rozvoja vidieka SR. Podľa ich informácií je ku dňu 01.07.2014 na Slovensku 29 miestnych akčných skupín schválených Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. V nasledujúcej tabuľke č. 2 si uvedieme informácie o nich.

Tabuľka č. 2: Názvy miestnych akčných skupín ku dňu 1.11.2014

Názov	Počet obcí	Počet obyvateľov
Občianske združenie Podhoran	14	16822
Agroprameň	14	12533
Miestna akčná skupina Dudváh	12	17853
Miestna akčná skupina Stará Čierna voda	6	10564
Miestna akčná skupina Vodný raj	15	18721
Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina	23	43285
Miestna akčná skupina Vršatec	21	34028
„Miestna akčná skupina mikroregiónu Teplička“	4	10980
Naše Považie	44	66209
OZ Mikroregión RADOŠINKA	11	10735
Združenie mikroregiónu SVORNOSŤ	17	16892
Regionálne združenie Dolná Nitra o.z.	11	11863
Občianske združenie pre rozvoj mikroregiónu „Požitavie – Dolnohronské rozvojové partnerstvo	15	11397
OZ "Partnerstvo pre MAS Terchovská dolina"	21	26374
OZ "Partnerstvo pre MAS Terchovská dolina"	17	31032
Miestna akčná skupina Horný Liptov	22	26027
Občianske združenie Zlatá cesta	31	24664
Partnerstvo Krtíšskeho Poiplia	34	15845
Miestna akčná skupina Chopok juh	9	10771
Podpoľanie	17	38138
Miestna akčná skupina MALOHONT	39	26008
Občianske združenie pre rozvoj regiónu Spiš	9	12688
Občianske združenie MAS LEV, o.z.	31	31017
Partnerstvo BACHUREŇ	12	11209
MAS ŠAFRÁN	16	10743
Občianske združenie KRAS	19	11734
Miestna akčná skupina RUDOHORIE, o.z.	15	18289
Miestna akčná skupina HORNÁD-SLANSKÉ VRCHY, o.z.	24	27831
Miestna akčná skupina TOKAJ-ROVINA, o.z.	21	14263
SPOLU	544	618515

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z predchádzajúcej tabuľky vyplýva, že ku dňu 01.07.2014 je v Slovenskej republike v miestnych akčných skupinách 544 obcí, v ktorých býva 618515 obyvateľov. V MAS-kách je teda z celkového počtu obcí v SR 18,55% obcí.

ZÁVER

V prvej kapitole tejto práce sú zhrnuté definície pojmu mikroregionálne združenie, v skratke mikroregión. Keďže v Slovenskej republike nie je tento pojem v žiadnom zákone legislatívne vymedzený, nie je jednoznačné, čo sa pod týmto pojmom presne chápe.

Ďalej sú tu opísané spôsoby registrácie mikroregiónov, v podmienkach Slovenskej republiky. Sú to tri spôsoby ako môže byť, regionálne združenie registrované a to ako občianske združenie, združenie obcí a záujmové združenie právnických osôb. Každému združenie je venovaná osobitná podkapitola.

V ďalšej časti prvej kapitoly je vymedzenie podstaty mikroregiónov, sú tu spomenuté hlavné dôvody, prečo tieto združenia vznikajú.

Keďže obec má mnoho možností vstupu do rôznych združení, v druhej kapitole je popísané združenie miestnych akčných skupín, ktoré vďaka Európskej únii je dnes, vďaka prístupu Leader, veľmi spomínané a medzi obcami obľúbené združenie. Sú tu spomenuté podmienky takéhoto združenia.

V podkapitole sa venujem prístupu Leader, ktorý bol prvý krát využitý už v roku 1992, ale Slovenská republika využila po prvý krát takúto možnosť až v roku 2007. Je tu okrajovo spomenutá história, ciele a výhody tohto prístupu.

Oblasťná organizácia, ako príklad jedného z rôznych združení, do ktorých môže obec vstúpiť, je opísaná v predposlednej tretej kapitole tejto práce. Sú tu spomenuté činnosti oblastnej organizácie cestovného ruchu a taktiež spôsob a podmienky vzniku, tohto združenia.

V poslednej, štvrtej kapitole uvádzam zistený aktuálny stav mikroregionálnych združení a miestnych akčných skupín v Slovenskej republike.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. BAŠOVSKÝ, O., LAUKO, V. 1990. *Úvod do regionálnej geografie*. Bratislava: SPN Bratislava, 1990, 118 s. ISBN 80-08-00278-6
2. CHARVÁT, T. 2011. Úvod do problematiky mikroregiónov v Slovenskej republike. In *ACTA GEOGRAPHICA UNIVERSITATIS COMENIANAE*. ISSN 1338-6034, 2011, vol. 55, no. 2, p. 283-289.
3. KRAMÁREKOVÁ, H., DUBCOVÁ, A., KASANICKÁ, K. 2009. *Trvalo udržateľný rozvoj mikroregiónu Požitavie - Širočina - začiatok cesty...* Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2009, 185 s. ISBN 978-80-8094-610-4
4. Miestna akčná skupina MALOHONT - <http://www.malohont.sk/>
5. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky - <http://www.mpsr.sk>
6. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - <http://www.minv.sk>
7. Národná sieť rozvoja vidieka – <http://www.nsrv.sk>
8. OOCR Turiec-Kremnicko - <http://www.turieckremnicko.sk/stanovy.html>
9. Slovenská agentúra životného prostredia - www.sazp.sk
10. Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
11. Zákon č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov
12. Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov
13. Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov